Anul I. Nr. 4

Martie 195

Ad me currendum est
in omni judicio
(De Imitatione Christi.
Lib. III. Cap. 46)

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CREȘTINEASCĂ

Antlitz Christi, von Veit Stoß (um 1440—1553), Nürnberg. Germanisches Museum.

DER WAHRE SIEG

Wie ist es möglich, daß die Feinde Gottes siegen, daß rohe Gewalt das Recht, untragbare Tyrannei die Gewissen vergewaltigt, Lüge, Betrug, Bedrückung, Haß, Freiheit, Ehre, Familie, Vaterland, ja die Grundlagen der menschlichen Gesellschaft zerstören? Und Gott schweigt und handelt nicht?

Das ist das Göttliche am Christentum: nicht auf Macht ist es aufgebaut, nicht auf dieser Erde Herrschaft, nicht auf Menschenweisheit und Erfolg, sondern auf der Ohnmacht, dem Leid, dem Kreuz. Durch das Kreuz konnte nur Gott die Welt erlösen. Nur wo jeder andere Schiffbruch leidet, zeigt sich rein die Gotteskraft. Darum gibt es keinen wahren Sieg, der nicht am Kreuz verhaftet ist und vom Kreuze seine Stärke hat, und jeder, der dem fleischgewordenen Gott das Kreuz nachträgt, hat die Welt bereits besiegt. Der Henker von Golgotha wie die Henker seines mystischen Leibes sind selbst nur Handlanger am Bau der Kreuzeskirche.

P. Emil Herman S. J.

Rektor des Pont. Institutes für orientalische Studien in Rom

MÂNTUIREA PRIN SUFERINȚA

de

FLAVIU POPAN

Romanul domnului Constantin-Virgil Gheorghiu, La vingt-cinquième heure, a avut un deosebit răsunet și în presa creștină din Italia. S'a arătat îndeosebi că diagnoza crizei **fără leac,** prin care ar trece lumea de astăzi, nu corespunde întocmai punctului de vedere creștin. „Pentru cine veghiază și se roagă nu sună ora 25", scrie Giovanni Barra într'un articol din **Adesso** (15 Sept. 1950). Iar Armano Levi adaugă mai recent, în **Osservatore Romano** (25 Febr. 1951), că în loc de ora 25, în care nici „venirea unui Messia n'ar putea rezolva nimic", ar fi mai bine să vorbim de „a patra strajă" din noapte, referindu-se la un text din Evanghelie, care descrie cum Mântuitorul a salvat la „a patra strajă" din noapte pe Apostoli, tocmai când se vedeau pierduți în barca învăluită de valuri. (Mat. XIV, 22-27; Marc. V, 45-49).

Că ne găsim în fața unei primejdii de proporții apocaliptice, e o constatare făcută de toți. În cartea sa **Das Ende der Neuzeit** (1950), Romano Guardini arată cu o deosebită claritate pericolul prezentat de civilizația modernă, care tinde să-l degradeze pe om, punându-l ca pe un sclav la dispoziția mașinei și pierzându-l treptat în anonimatul materiei. Se înțelege ușor că dela o politică sincronizată pe ritmul acestor forțe, nestăpânite încă de spirit, nu se pot aștepta decât dezastre. O lume moare, ducând cu ea în groapă multe valori de care ne-am legat cu drag ființa.

Pe marginea acestui haos, poziția creștină rămâne fundamental optimistă. Încrederea aceasta nu se razimă pe jocul forțelor materiale lăsate în voia lor, ci pe credința nestrămutată în Dumnezeu. Convingerea noastră nu e însă, cum unii ar putea crede, o evadare din real, ori un fel nevinovat de a vorbi, lipsit de sens practic, care ar încerca, nu să rezolve, ci să transpună problema de pe terenul realităților concrete, pe planul vag și problematec al unor aspirații ultraterene. Dacă vrem să admitem că omul, pentru a-și salva demnitatea are nevoe de un „supliment de suflet", adecă de o creștere spirituală, care să țină pas progresului tehnic, e ușor de văzut cât realism oferă, în ora actuală, credința creștină. Cu ea se

continuarea în pag. 3

ECUMENICITATE

PRELIMINARII

de

GEORGE RACOVEANU

Intr'un document care ne-a păstrat polemica iscată, pe la mijlocul secolului XVIII, între doi stareți din Athos (unul valah, altul ucrainian) cu privire la rânduiala bisericească, se afirmă că rânduiala aceasta au luat-o sfinții Părinți chiar dela sfinții Apostoli. Dar cum? Au luat ei toate, pe care le ține astăzi Biserica? Nu! Ci au luat doar „pricina" vremilor în care se rugau sfinții Apostoli: „Că în vremea sfinților Apostoli nici Tropare n'au fost, nici Condace, nici Canoane, nici Minee, nici Octoih, nici Triod, nici Penticostar, nici multe altele pe care le ține acum sfânta Biserică; fiindcă toate acestea, nu într'o singură vreme, ci în multe vremi și locuri, de sfinții Părinți, cu Duhul Sfânt, s'au alcătuit și s'au dat sfintei Biserici." Afirmația aceasta conține în germene teoria creșterii învățăturii, a rodirii Evangheliei în sânul popoarelor, în timp și spațiu; precizarea „cu Duhul Sfânt" indicând garanția creșterii ei firești; a rodirii ei normale. Semnul prezenței Sfântului Duh în creșterea învățăturii îl avem noi, credincioșii, în organicitatea acestei creșteri: fiecare moment al creșterii — spuneam — trebue să stea într'un raport organic față de toate celelalte momente ale ei. În ultimă analiză, garanția creșterii normale o avem în concordanța ei cu tradiția ecumenică. Ce este, însă, „ecumenicitatea"? Prin ce se definește ea?

Trebue să mărturisim, din capul locului, că foarte adesea vorbesc despre ecumenicitate oameni cărora le scapă sensul exact al acestui cuvânt. Faptul se explică prin abuzul făcut în vremile din urmă de acest termen. Se vorbește, pretutindeni, despre: „ecumenism", „mișcare ecumenică", „consiliu ecumenic", „convorbiri ecumenice", „atitudini ecumenice", „valori ecumenice", „proporții ecumenice"; apoi despre: „sinod ecumenic", „tradiție ecumenică", „ecumenicitate". Pentru omul neinițiat, vâslirea printre risipa aceasta de denumiri, fără a le lovi și a le vătăma, este anevoioasă. De aceea cei mai mulți se opresc la un sens la care au ajuns mai degrabă pe cale de bănuială, decât pe cale de migăloasă și metodică cerecetare.

Cuvântul „ecumenism", care e nou și de origine protestantă (în documentele catolice nu se găsește întrebuințat decât adjectivul: oecumenicam... intercommunionem; in oecumenica unitate), desenează astăzi o realitate foarte concretă: o mișcare specifică de gândire și de acțiune având scopul de a încerca, nu să aducă diferitele biserici și comunități religioase la o biserică socotită drept singura adevărată; ci având încredințarea că nici una din bisericile sau comunitățile religioase existente nu posedă, în starea lor actuală, plinătatea creștinismului; sau că chiar dacă vreuna din ele se socotește biserica cea adevărată (cazul ortodocșilor, cred că biserica luteranilor și calvinilor care, revenind la o atitudine dogmatică, totalilor e singura adevărată), — conced, totuși, că nu au — ca confesiune — totalitatea adevărului; că, deci, valori creștine există și în afară de ele. Deaceea au vie conștiința unei probleme a refacerii unității.

Pentru rezolvarea problemei urmărite de noi aci — ecumenicitatea ca măsură a normalității rodirii cuvântului dumnezezesc în sânul comunităților creștine — activitatea „ecumenismului" este absolut irevelantă. Ne-am oprit asupră-i numai pentru cuvântul că cei mai mulți „ecumeniști" dela această activitate pornesc când vorbesc despre valori ecumenice, atitudini ecumenice, criterii ecumenice, ecumenicitate, — sămănând confuzia în care, foarte adesea, ei înșiși plutesc.

Punctul de plecare în cercetarea care interesează aci nu poate fi altul în afară de realitatea care stă la baza oricărei idei de autoritate în Biserica lui Hristos: sinodul ecumenic).

Cuvântul „ecumenic" este, precum se știe, cuvânt grecesc și vine de la i o i-koumèni, care înseamnă la cei vechi: părțile locuite, sau controlate de Greci, spre deosebire de părțile aflate în stăpânirea barbarilor. (Același lucru pe care mai târziu avea să-l deseneze „orbis Romanus"). În primele veacuri ale creștinismului hotarele Bisericii se confundau cu cele ale imperiului roman. (Rămâneau în afara lor doar bisericile din Edessa, Bostra, Seleucia-Ctesiphon). În acest înțeles de „lume întreagă"

continuarea în pag. 3

«EU!»

de **OCTAVIAN BÂRLEA**

Lucien Romier, care a visitat pe neaoșii Români din Țara Hațegului, a fost izbit de felul lor de-a vorbi. „La race, agile et vaniteuse" — spunea dânsul. „J'assiste à une discussion entre deux paysans. Ils n'invoquent pas des raisons superflues, mais se regardent dans les yeux et chacun répète sans cesse à l'autre avec défi: „Sais-tu bien quel homme je suis!" (Revue des deux mondes, CI. 1931, I p. 583). Cei ce au cunoștințe din viața judecătorească știu desigur și câte procese n'au fost duse în țară între un badea Cârță și un badea Samson, pentru „vătămare de onoare". Chiar și aici în străinătate tragedia cea mai mare a refugiaților vine tot dela excesiva sensibilitate la „onoare". S'ar putea chiar spune că această hipersensibilitate constitue o caracteristică națională: precum în Italia se aude foarte des cuvântul „amore" și în Germania „Treue", așa Românul spune, sau se gândește la „onoare". În Evul Mediu, când pământul era centrul lumii, omul era mic în fața lui Dumnezeu; dar de când pământul a devenit o neînsemnată planetă, omul modern s'a umflat și a devenit centrul lumii. În această lume modernă Românii, cu simțul lor de „onoare", s'ar părea c'ar fi oamenii cei mai „moderni".

Această supraprețuire a propriei personalități arată o lipsă de profundă eudcație religioasă. Lipsește umilința, baza întregii trăiri creștine. Căci o viață religioasă presupune o stabilire de juste raporturi între om și Dumnezeu, și între om și semenii lui. Numai în cadrul acestei ierarhizări, făcută de umilință, poate fi vorba de cultivarea nobilelor virtuți creștine.

Mulți au considerat umilința drept obstacol în desvoltarea personalității; însă pe nedrept, căci nu e nimic care să contribue mai mult la o sănătoasă desvoltare. Ea nu e lașitate și pasivitate, ci e acceptarea voită, sau voirea unui fapt sau a unei situații. E adecă o reintrare în noi înșine, pentru a regăsi justa proporție. Ea ne păstrează în adevăr și sinceritate, care sunt condițiile esențiale ale unei sănătoase creșteri sufletești.

Dacă privim lucrurile prin prizma credinței, ne-am și rușina de îngâmfare. La această conclusie ne conduce nu numai faptul că nu suntem în stare să adaogem staturii noastre „nici măcar un cot" (Mt. 6, 27), ci și gândul compatrioților. Pentru mine, preot, e mortificant să mă gândesc că frații din țară trăesc eroic sub biciul persecuției, pe când eu mă bucur de libertate. Lor le e dat, făcând binele, să cunoască și să trăiască nebănuite dimensiuni sufletești, iar mie mi-a rămas partea modestă a sărăciei. Omul de știință, artistul, omul politic, etc., gândindu-se la cei de acasă, n'au nimic să-și spună? Nici chiar vorbind cu Dumnezeu? Nici chiar în Postul Mare?

Nu se cere nimănui o anihilare a propriei personalități; ci se recomandă o echilibrare. Dumnezeu a sădit în om sentimentul demnității — căci omul e regele creaturii! —, dar în același timp i-a dat și simțul sociabilității. În contactul cu semenii, să nu uităm porunca frăției! Nimeni nu-i perfect, încât să poată să-și spună că n'a greșit. Hristos a promis Bisericii asistența Sfântului Duh ca să nu greșească; și numai în adevărurile de credință și morală. N'a făcut însă promisiuni de infalibilitate nici Statului, nici organisațiilor politice. În viața politică în deosebi, arta de-a afla

continuarea în pag. 3

PSALMUL 121

I

Spre munți îmi îndrept privirea:
de unde îmi va veni ajutorul?

Ajutorul meu, dela Domnul,
făcătorul cerului și al pământului.

II

El nu va lăsa piciorul tău s'alunece;
cel ce te păzește nu va adormi.

Iată: nu va dormita, nici va dormi
cel ce păzește pe Israel.

III

Domnul te păzește;
Domnul, de-a dreapta, este apărarea ta.

Ziua, soarele nu te va vătăma;
nici, noaptea, luna.

IV

Domnul te va păzi de tot răul;
Domnul va apăra viața ta.

Domnul te va ocroti când pleci și când vii.
Acum și întotdeauna.

(Traducere de Octavian Bârlea și George Racoveanu, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

MEDITAȚII

Spre Golgota

Te caut . . .

În firul de iarbă, în zâmbetul neîntrecut al trandafirului dimineții. Te caut pe coama munților singurateci și în pacea holdelor de pe șesuri, ce se pârguie tainic în faptul înserării. Te caut în blândețea razelor dintâi ale soarelui și în mânia furtunilor descătușate ale primăverii; în tăcuta măreție a Cerului încununat cu stele; în seninul bobului de rouă, ca și în spumegarea tulbure a apelor biciuite de galopul vânturilor fără țară. Și în vis mă trezesc cerșind după Tine. Ca un luceafăr, gândul s'aruncă în marea vremilor trecute, mereu în căutarea pașilor Tăi, începând cu steaua Magilor din Răsărit și încheind cu nourașul alb, care Te-a luat vederilor noastre.

Pretutindeni Te găsesc.

Dar mai bine ca oriunde Te aflu în umilință. În acea umilință, care mă învață să cred **orbește** în tot ce ai spus Tu, să ascult **fiecare** cuvânt al Tău, făcându-mă surd la celelalte glasuri străine. În acea umilință, care umple candela Rugăciunii cu evlavie și aprinde lumina iubirii Tale în sufletul năpădit de ceața patimilor și de umbrele reci ale păcatelor mele.

Ca dintr'un isvor al minunilor, din adâncurile acestei umilințe, cuvântul Tău prinde glas. S'aude până și foșnetul vestmintelor Tale. Și, cutremurat, mă plec să sărut cuta hainei. Să-mi vindeci rănile, ce le port, de o viață de om.

Fiecare purtăm în noi o Golgotă, Doamne

Dar Golgota noastră este Golgota tâlharului de pe Cruce. Bine meritată.

Decât, încrezători în mila Ta, noi, deși pe bună dreptate pedepsiți, cerșim dela Tine îndurare. Căci Tu ai spus: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voiu odihni". Iar Golgota Ta, pentru stingerea Golgotei noastre ai suit-o.

În săptămâna Patimilor Tale, ca și în toate săptămânile vieții mele, lovește cu orbire privirea născătoare de păcat, seacă fântâna patimilor mele, iar gândurilor rătăcitoare în ogorul deșertăciunilor trimite-le blestemul de uscare al smochinului fără rod. În ceasul spovedaniei, desleagă legăturile pocăinței, și mărturisirii păcatelor mele nici un ascuns, nici o uitare nu-i îngădui. Iar vameșului frământat de durere în umbra stâlpilor de Biserici, iertarea Ta, de pace dătătoare, dăruește-i. Și, cu Trupul și cu Sângele Tău, trupul și sufletul meu tămăduește.

Și astfel, descătușat de robia fărădelegilor mele, învrednicește-mă să pășesc — deșert de orice dorinți pământene — pe urcușul Golgotei Tale, să răspund din împărăția milei inimii Tale privirilor negre ale urii pământene, să mângâiu și să îmbrățișez lemnul Crucii pe care Tu Te-ai săvârșit, și să aștept, cu neîntunată credință de copil, biruința Învierii Tale.

I. O.

GLOSSARIUM

CÂND OMUL ERA CREATOR

„Aveți credință în Dumnezeu. Adevăr grăesc vouă că oricine va zice acestui munte: ridică-te și te aruncă în mare, și nu se va îndoi în inima lui, ci va crede că ce spune se va face, fi-va lui orice va zice. De aceea, vă zic vouă: toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați luat și le veți avea" (Marcu, II, 22-24).

Credința pe care o învață Mântuitorul nu e de același ordin ca încrederea într'un doctor, încrederea acordată unui șef politic, credința în cele mărturisite de un explorator, în descoperirile unui savant, în narațiunea unui aventurier, etc., — ci e o forță creatoare, capabilă să intervină în real și să-l modifice după libera voință a omului. Este destul ca cineva să aibă credință cât un bob de muștar, pentru a putea strămuta munții din loc. Cum am putea înțelege această spusă a Mântuitorului, dacă „credința" ar însemna acceptarea necontrolată a unor afirmații considerate drept adevăruri absolute; dacă „credința" ar fi homologabilă obedienții (în felul lui: „crede și nu cerceta")? Mutarea munților din loc și dobândirea tuturor celor cerute prin rugăciune („să credeți că **le-ați luat și le veți avea**"), nu se pot înțelege decât dacă credința înseamnă cu totul altceva decât acceptarea oarbă a unor afirmații-adevăruri; adică, dacă ea e o forță creatoare, pe care omul e liber s'o aibă sau să n'o aibă, pe care și-o poate însuși, sau o poate pierde, dar pe care în niciun caz nu o poate dezlănțui printr'un act de capitulare în fața unui adevăr. Zadarnic vom repeta: „Cred într'unul Dumnezeu . . ."; sau: „Cred că Mântuitorul este Fiul lui Dumnezeu cel deoființă cu Tatăl", etc. . . zadarnic vom face oricâte declarații de adeziune la dogma creștină, și ne vom sili să „credem" ce spune Scriptura sau ce auzim în biserică — nu vom fi în stare, nu să mutăm munții din loc, ci nici măcar să înlăturăm un fir de nisip din palma noastră.

Consecințile credinței care poate strămuta munții sunt incalculabile. Căci, dacă tot ce cere el rugându-se și crezând „că ce va spune se va face" — se împlinește, omul schimbă lumea ontologic; poate interveni direct asupra **ființei.** Omul devine — prin credința lui în Dumnezeu, iar nu prin magie, nu împotriva lui Dumnezeu — creator în ordine ontologică, putând modifica realul prin rugăciunea lui; putând face ca un lucru să fie iar altul să nu mai fie. Mântuitorul nu îngrădește în niciun fel posibilitățile omului credincios: **„fi-va lui orice va zice"**, „toate câte cereți". Deci, omul poate cere **orice**, pe orice nivel al realității. Poate cere muntelui să se arunce în mare, sau ologului să-și lase patul, sau mortului să învie. Și, de fapt, toate minunile pe care le face Mântuitorul, le face prin **credința** celor care cred că el e Fiul lui Dumnezeu; **„credința ta te-a mântuit"**, Luca, 18, 42; 17, 19; 8, 48; către Iair, **„nu te teme; crede numai și se va mântui"**, Luca, 8, 50, etc. Nu că Mântuitorul n'ar putea face **El, singur,** oricâte minuni ar voi, ci pentrucă nu s'a întrupat ca să învie câțiva morți și să vindece câțiva slăbănogi, ci ca să învețe pe oameni libertatea creatoare a credinței, să-i învețe să rupă **singuri** legăturile morții și să suspende prin propriile lor rugăciuni legile „naturale", care țin munții pe loc și țintuesc pe ologi în paturile lor. Dacă Isus Christos ar fi făcut minunile numai prin propriile sale puteri, ar fi fost un taumaturg oarecare, iar nu Mântuitorul omenirii, Fiul lui Dumnezeu întrupat în om ca să elibereze întreg neamul omenesc.

Pentrucă, una din consecințele învățăturii lui Isus, este **libertatea creatoare a omului.** Omul poate fi asemenea Tatălui ceresc — așa cum era, fără îndoială, înainte de a fi căzut prin păcat. Firește, asemănarea aceasta a omului cu Dumnezeu nu implică și posibilitatea egalității sau a substituirii omului, lui Dumnezeu. Pentrucă actul liber, și creator al credinței se întemeiază pe: „aveți credință în Dumnezeu!" Numai prin această credință poate fi omul asemenea lui Dumnezeu. Magia este, deci, exclusă. Dacă Isus Christos ne cere să credem și să ne rugăm, fiind siguri că ceea ce vom cere se va împlini —, capacitatea creatoare a credinței nu poate fi considerată o lucrare menită să ne fortifice orgoliul și să ne transforme în magicieni. Deci, nu greșim cerând munților să se miște din loc, ologilor să meargă și morților să învie. Greșim pentrucă **nu cerem** lucrurile acestea, pentrucă **nu credem că ele sunt posibile omului.** Puținătatea credinței noastre ne face neputincioși; lipsa de credință ne paralizează — iar lipsa credinței e **păcatul.** Păcătuim, deci, cu toții pentrucă nu credem că putem interveni în Creație. Iar refuzând să intervenim în Creație, îl lăsăm pe Dumnezeu singur.

Ori, nu avem deloc certitudinea că Dumnezeu n'ar dori colaborarea omului la frumusețea și bunătatea Firii. Nu avem deloc certitudinea că Dumnezeu își apără solitudinea, că se refuză apropierii omului; că prezența liberă și creatoare a omului nu ar fi cea mai mare bucurie pe care făptura ar putea-o face autorului ei. Dimpotrivă, din tot ce putem ști despre Dumnezeu, avem dreptul să afirmăm că Dumnezeu ne-a iubit, că ne-a făcut după chipul și asemănarea lui, că ne-a făcut liberi, creatori și nemuritori — și că dacă am încetat de a mai fi liberi, creatori și nemuritori, se datorește păcatului nostru.

Dar nici măcar după păcat, Dumnezeu nu și-a întors dragostea dela om. Ori, iubirea este prezență, comuniune, dăruire. Și noi, dimpotrivă, îl lăsăm pe Dumnezeu singur. Capacitatea omului de a fi liber și creator prin credință, dacă ar fi folosită, ar duce la veșnica reînnoire a Cosmosului, la refacerea Creației, la colaborarea om-Dumnezeu pe toate nivelurile realului, la tovărășia beatifică om-Dumnezeu, la regenerarea tuturor făpturilor, adică la abolirea „istoriei" și la instaurarea „timpului aceluia" proorocit de Isaia.

Mircea Eliade

Peste creste ude

Peste creste ude
s'aude, s'aude
turmă fără urmă
pe căi ce se curmă
coborînd spre baltă
în zarea cealaltă . . .

Io, cioban lunatic
cu piept de jeratic,
cu-uitături prădate
de pustietate,
ce să mă mai fac
pe vîrful sărac,
pe vîrful sărac? . . .

Viscolele latră
prin copaci, prin piatră . . .
ai vîntului cîni
m'au mușcat de mîni,
al anilor lup
m'a mușcat de trup,
cu colți care înghiață
și schimbă la față . . .

Mi-au rămas merinde
doine și colinde,
dor și nenoroc
și-un fluer de foc,
pe pustii poteci
spre zăpezi de veci . . .

De pe cele creste
nici chiot, nici veste . . .
spre-altă dimineață
glugă-mi pui de ceață,
vrăji din fluer scot
să n'adorm de tot . . .

Pas din stîncă 'n stîncă
inima mi-o mîncă,
ce să mă mai fac
pe vîrful sărac,
pe vîrful sărac?! . . .

Printre fulgere

Trupul meu, hoți,
trupul meu, iacă-l!
Huidue-l toți,
prin suliți treacă-l!

Smulgă lupi, corbi
fîșii dintrînsul:
în darn ciocli orbi
pîndescu-i plînsul! . .

Gîndul înadins
în viforniță lasu-l . . .
Putea-va vr'un ins
să-i gîtue glasul? . .

Ani lungi și amari,
și-arhangelul, dascăl:
pe urma-mi, tâlhari
crunt pasul meu pască-l! . .

Las pe-alții pe loc,
în al tihnei larg staul:
bordeiu-mi de foc
în viscol eu vreau-l,

Pe unde acuși
gîndu-mi dîrz, ca haiducul,
spre-un neam în cătuși,
printre fulgere, ducu-l! . .

Madrid, 1950 ARON COTRUȘ

ATLASUL LINGUISTIC

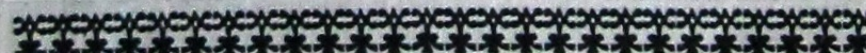
Pentru lămurirea celor care n'au avut până acum prilejul să fie lămuriți și care întreabă cum stau lucrurile cu **Atlasul Linguistic Român**, mijlocim următoarele informații:

1). Pentru redactarea lucrării, Domnul Prof. Petrovici a făcut cercetări în 73 sate; Domnul Prof. Sever Pop, în 292 sate.

2). Reproducem aci un fragment din raportul asupra activității științifice a Domnului SEVER POP prezentat de SEXTIL PUSCARIU Facultății de Litere a Universității din Cluj, în ședința din 24. II. 1937. Amintind lucrările științifice ale elevului și colegului, regretatul profesor scria:

„Dar opera sa principală, care îi va face neperitor numele în istoria linguisticei române, este Atlasul Linguistic Român, care a început să se tipărească tocmai în anul acesta". (Cităm din AEVUM, Rassegna di scienze storiche, linguistiche e filologiche, publicata per cura della Facoltà di Lettere dell'Università Cattolica del Sacro Cuore. Fasc. 3—4. Anno XXIII, 1949. p. 363).

C. S.

PUBLICAȚII PRIMITE

MIHAIL EMINESCU, Poesii, Ediție îngrijită de **Aurel Răuță.** (Salamanca, 1950). p. 210, in 8°.

GEORGE USCĂTESCU, Relaciones culturales Hispano-Rumanas. (Centro de estudios orientales, Madrid 1950). p. 93.

THE RUMANIAN NATIONAL COMMITTEE, Suppression of Human Rights in Rumania, Washington, D.C. September 1949.

THE RUMANIAN NATIONAL COMMITTEE, Persecution of Religion in Rumania, Washington. D.C. November 1949.

THE RUMANIAN NATIONAL COMMITTEE, The perversion of Education in Rumania, Washington, D.C. July 1950.

V. PÂRVAN, Anaxandros. Dialogo sull'origine dell'idea tragica e sul sentimento della solitudine. Traducere în italiană de Nicolae ILIESCU, Bergamo, 1950. p. 48.

CLAUDIU ISOPESCU, La scuola latinista transilvana, în **Idea,** An. III, Nr. 7, 18 Februarie 1951.

GUGET ROMÂNESC, (pensamiento Rumano), Ano I, Nr. Buenos Aires, 1951 (La multiplicator).

ALEXANDRE STEPHANESCO: Le paysan des Carpathes. Versuri. In „aux Ecutes du monde", Paris, 32-e année, No. 1351/1950.

BULLETIN EUROPEEN, 2-e anée, Nr. 2, Rome février 1951.

NICOLAE NOVAC: Magul care-și caut steaua. Versuri. Colecția CHEMAREA LITERARĂ, 1951. (La multiplicator).

MONITORUL COMITETULUI NAȚIONAL ROMÂN, Washington au. I, Nr. 1, 15 Ianuarie 1951.

ORIZONTURI, anul II, Nr. 10-12, Octomvrie-Decembrie 1950. Stuttgart I, Germany.

ROMÂNIA VIITOARE, buletinul tineretului național — țărănist în exil. Nr. 1, Martie 1951.

DISCUŢII

Tot despre „Ortodoxism"

Articolul D-lui D. C. Amzăr, „Ortodoxismul", publicat în foaia „Patria" din Ianuarie 1951, are meritul de a fi atins una din problemele a căror soluţionare are, fără îndoială, mai mare importanţă decât intrigile politice în care se irosesc zadarnic atâtea energii româneşti din exil. D-sa încearcă să definească poziţia ortodoxiei faţă de celelalte grupuri creştine, şi o face într'o formă senină care-ţi cucereşte simpatia. După D-sa, un aspect esenţial al ortodoxiei, care o deosebeşte atât de catolicism cât şi de protestantism, stă în faptul că Biserica ortodoxă face puţin caz de caracterul confesional; că în ortodoxie nota creştină primează asupra celei confesionale. În alţi termeni, ortodoxul trece uşor peste ceea ce e secundar, contingent şi particular în religia sa pentru a se opri la ceea ce este esenţial, fundamental, ecumenic. Căci de fapt, nota confesională e secundară, contingentă şi nu poate avea valoare de universalitate . . .

Dacă trăsătura fundamentală a mentalităţii ortodoxe ar fi cea amintită de Dl. Amzăr, am fi foarte fericiţi. Afirmaţiile D-sale lasă însă loc la grave nedumeriri.

Domnul Amzăr afirmă că „ortodoxia .. se confundă cu creştinismul nostru răsăritean ale cărui tradiţii se apropie cel mai mult de începuturile creştinismului însuşi.". Cu alte cuvinte ortodoxia — acest creştinism răsăritean al nostru — reprezintă tradiţia creştină în forma sa cea mai autentică. Dar Dl. Amzăr, uitând ce a spus la început, şi având nevoe să întărească antiteza pe care o stabilise între ortodoxie şi celelalte confesiuni, afirmă, în spre sfârşit, că „ortodocşii nu consideră ortodoxia ca element fundamental al creştinismului lor". — O consideră, deci, element secundar? Cum poate ea să se confunde atunci cu creştinismul răsăritean?

Dar să venim la însuşi miezul problemei. Dl. Amzăr afirmă că, spre deosebire de catolic şi protestant, ortodoxul este şi se consideră înainte de toate creştin. Dar ce înseamnă pentru un ortodox a fi creştin? La ce se gândeşte el, în concret, când spune că e creştin? Nu se gândeşte, oare, tocmai la acea formă de creştinism care îmbracă haina răsăriteană; care s'a desvoltat în răsărit şi care e numită „ortodoxie"? Ortodoxul se poate considera creştin pur şi simplu, dacă vrea, dar cu asta nu dovedeşte că în ortodoxie nota creştină primează, într'adevăr, asupra celei confesionale. Eu nu cred că un ortodox când spune că e creştin nu se gândeşte la ortodoxia lui, şi că nu consideră propriile-şi tradiţii — care pot fi foarte particulare — şi propriile-şi obiceiuri — care pot fi foarte locale — ca aparţinând tradiţiei creştine celei mai vechi şi mai autentice. Nu spune chiar Dl. Amzăr că ... creştinismul răsăritean e acela care se apropie mai mult de începuturile creştinismului însuşi? Şi aci dar, nota diferenţială, particulară, primează asupra celei ecumenice ... De ce să căutăm atunci deosebiri între diferitele comunităţi creştine chiar şi acolo unde nu sunt?

„Ortodoxismul e altceva decât ortodoxia", constată Dl. Amzăr, ca să adauge pe urmă că ortodoxismul e conştiinţa de sine a ortodoxiei. Adică, în ortodoxism şi prin ortodoxism, ortodoxia se revelează sieşi; ajunge să ştie ce este şi ce valorează, numai în urma strădaniei celor care au creat ortodoxismul. Dar această conştiinţă de sine a ortodoxiei -ortodoxismul- e de dată recentă, spune Dl. Amzăr. Ea a luat naştere în veacul trecut prin opera filozofilor religioşi ruşi, iar la noi după primul războiu mondial. Mă întreb însă, cum se poate că ortodoxia a ajuns la conştiinţa de sine aşa de târziu şi tocmai în Rusia? Sf. Părinţi ai Bisericii răsăritene, cinstiţi deopotrivă în apus şi în răsărit, se vede că n'au înţeles nimic din frumuseţa ortodoxiei lor şi nici n'au priceput în ce anume ar consta esenţa ei . . .

Mai de grabă decât „conştiinţa de sine a ortodoxiei" noi am spune că „ortodoxismul" e o încercare de a defini ortodoxia în opoziţie cu catolicismul şi cu protestantismul; de a pune în evidenţă notele ei specifice, originalitatea ei, — încercare care, uneori, nu s'a legat de ceea ce era fundamental în ortodoxie, ci de ceea ce o putea deosebi mai ales pe plan psihologic şi social, pe planul manifestărilor religioase particulare. Acestor deosebiri de ordin secundar li s'a dat o importanţă exagerată ;ele au devenit la unii esenţa însăşi a ortodoxiei şi, ca atare, miezul creştinismului adevărat. Treaba aceasta a început-o Homiacov, urmat apoi aproape de toţi ortodoxiştii. (E adevărat că ortodoxismul românesc n'a ajuns la exagerările la care a ajuns cel rusesc). — Acelaşi metod l-au aplicat şi la critica pe care o făceau catolicismului. Aşa au ajuns să opună unui catolicism imaginar o ortodoxie particulară. Căci voinţa de a găsi cu orice preţ ceva original şi superior în ortodoxie a dus în mod necesar la o îndepărtare dela linia adevăratei tradiţii creştine, de care Biserica ortodoxă a fost totdeauna aşa de geloasă. Ortodoxismul a reuşit într'adevăr să ne prezinte o ortodoxie interesantă, originală, a cărei structură e în vădit contrast cu catolicismul. Dar ortodoxia aceasta nu e întotdeauna ortodoxia cea adevărată. Nu ortodoxia pe care ne-o prezintă A. S. Homiacov e cea autentică. Noi preferăm pe cea a Sf. Atanasie, Sf. Ciril al Alexandriei, Sf. Ciril al Ierusalimului, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Grigorie din Nazianz, Sf. Efrem, Sf. Ioan Damaschinul, etc., faţă de care, chiar foarte catolici fiind, nu neam simţit niciodată stingheriţi şi în care n'am găsit, niciodată, nimic ce ar fi putut contrazice credinţa noastră catolică.

Pentrucă atunci când rămâi pe temeliile tradiţiei celei adevărate, deosebirile intre catolicie şi ortodoxie dispar. Dar asta n'au făcut-o totdeauna ortodoxiştii, (Cazul lui Homiacov). Ci pornind dela vederi foarte personale — aşa cum face şi Dl. Amzăr dealtfel — şi, deci, particulare au ajuns să condamne în catolicism chiar şi ceea ce era conform spiritului Evangheliei şi tradiţiei celei mai întemeiate.

Iată, deci, cum tocmai în ortodoxie nota particulară a depăşit pe cea ecumenică; iar cusurul e tocmai acolo unde Dl. Amzăr vrea să vadă o calitate: în „abţinerea dela orice activitate codificatoare în materie de credinţă". Da, dela despărţire încoace Biserica Răsăritului nu s'a mai pronunţat în mod oficial, sau cum spune Dl. Amzăr într'un mod foarte impropriu, „nu şi-a mai depozitat experienţa religioasă în dogme.. ci în tradiţia necodificată". (Mai precis ar fi trebuit să spună că Biserica Răsăritului n'a precizat care este conţinutul adevărat al propriei tradiţii în legătură cu adevărurile creştine nedefinite încă din punct de vedere dogmatic). Nu s'a pronunţat, n'a precizat, ci a cam lăsat pe fiecare să creadă ce vrea şi să se descurce cum poate. Tradiţii locale au luat, uneori, locul tradiţiei ecumenice . . .

ALEXANDRU MIRCEA

P. S. Dl. Amzăr îl numeşte pe Lucian Blaga ortodox . . . Am vrea să ştim dacă cineva mai e ortodox când nu admite existenţa Treimii celei de o fiinţă nedespărţite şi pune pe Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, pe acelaşi plan cu Budha, cu Confucius, cu Mahomed, sau cu Martin Luther!?

A. M.

«Eu!»

soluţiile cele mai adecvate la în continu nouile probleme ale vieţii, nu se exercită — şi nu se poate exercita întotdeauna — încât să-şi piardă valoarea versul lui Horaţiu: Quandoque bonus dormitat Homerus. Înseşi demnităţile, succesele şi insuccesele, pun caracterele la o grea încercare. De ce ne uităm, dar, la paiul din ochiul fratelui nostru, şi nu vedem bârna din ochiul nostru? O înţelegere, aşa cum dorim s'o avem, nici nu se poate ajunge fără un sentiment de veneraţie faţă de semenul nostru.

Dacă fiecare ne-am apropia de fratele nostru cu simpatie, ca să-l ajutăm să-şi desvălue sufletul şi apoi să aflăm împreună o cale mijlocie, iar nu ca să ne impunem părerea, — uşor s'ar ajunge la înfrăţire. S'ar sfârşi monoloagele, recitate de fiecare în colţul său, şi s'ar curma nemulţumirile.

Pe această cale ne-am pregăti şi de ÎNVIERE!

OCTAVIAN BÂRLEA

Drumul unei Regine

Prin articolul Domnului Henri Bordeaux din numărul trecut al Îndreptarului, numele Reginei Elisabeta, în literatură Carmen Sylva, apare spre mulţumirea sufletească a cititorului român ca simbol al dragostei, al dragostei dătătoare de forţe de sacrificiu; de sacrificiu creator.

Legenda tânărului cioban de pe Vârful cu Dor, care se învoeşte cu condiţia pusă de tânăra fată de a rămâne'n munte până'n primăvară, în schimbul consimţirii de a-i deveni soţie, oglindeşte tăria de caracter şi puterea de dragoste şi sacrificiu a poporului nostru. După o întreagă iarnă petrecută'n singurătatea munţilor, tânărul cioban nu poate suporta bucuria revederii şi se stinge din viaţă, în clipa în care aude vocea scumpă a tinerei fete.

„Am recunoscut în această legendă, născocită poate chiar de Carmen Sylva" — ne spune Domnul H. Bordeaux — „că poporul român face din dragoste principalul obiect al vieţii, ceeace-i poate da mari puteri de sacrificiu".

Carmen Sylva, prima regină a României, povestea această legendă — acum 40 de ani — D-lui Henri Bordeaux. Pe drumul dăruirii de fiecare moment pentru prosperitatea unei ţări, Carmen Sylva se găsea la acea dată spre sfârşitul vieţii pământeşti; a unei vieţi pline de încercări şi suferinţe, însă de neînduplecată credinţă şi inepuizabilă putere de dragoste.

Socotind articolul d-lui Bordeaux drept imbold de cercetare şi dorind a cunoaşte personalitatea Carmen Sylvei din scrierile şi din manifestările ei personale, nu din studii despre Carmen Sylva, cu mare bucurie am găsit câteva scrisori adresate de regina noastră unei vechi prietene din Weinheim/Hessen, Lina Sommer, şi care le publică, după moartea Carmen Sylvei, (2 Martie 1916), într'o minunată broşură, („Scrisorile unei regine singuratice", Braun & Schneider, München 1916).

Iată ce scrie Carmen Sylva, povestind despre castelul Peleş:

„Este un monument şi mai mult un muzeu decât o casă de locuit, şi deoarece la noi sunt ospătaţi toţi visitatorii care doresc să ne vadă, sunt într'adevăr mulţi, cei care au fericirea de a admira măreţia frumosului. Noi socotim, că'n timpul unei veri avem la masă 5-6000 persoane! Aceasta este o colosală încordare pentru mine, însă tocmai o parte din serviciul pe care eu am să-l îndeplinesc".

„Copiii au aici micile lor bucurii; cu oamenii tineri mă întreţin dându-le ocazia să asculte o muzică frumoasă; cei bătrâni primesc o mâncare bună — şi tuturor li se oferă priveliştea munţilor ce se pot admira de la toate ferestrele, iar pe terase cele mai frumoase flori".

„La început — timp de 13 ani — am locuit în chiliile călugărilor de la vechea mânăstire de aici".

Într'o altă scrisoare, povestind de pelerinajiile ce regulat se fac la Ierusalim, scrie:

„Ciobani săraci, călugăriţe, oameni ce n'au nici un ban, se duc în pelerinaj la Ierusalim şi ştiu — de la alţi pelerini — că aceasta le va ajuta".

„Este înduioşător! Eu cred că oamenii au nevoie de un loc sfânt de pelerinaj; aceasta îi întăreşte şi le dă nou curaj".

„Lucrez la o maramă pentru altarul din Ierusalim. Am cusut în mici cristale de munte, tot Tatăl Nostru pe româneşte, şi de departe străluceşte. Aceasta este rugăciunea mea, în vecii vecilor, pentru micul meu popor".

În preajma aniversării a 70 de ani din viaţa sa Carmen Sylva scrie:

„Vor să-mi sărbătorească cei 70 de ani de la naşterea mea aşa de minunat de frumos; chiar şi un monument vor să-mi ridice! Atunci i-am rugat, frângându-mi mâinile, să mă scutească de aceasta; să nu risipească banii grei, ci mai bine să-i întrebuinţăm pentru ducerea la bun sfârşit a unei fundaţii de ale mele, pe care eu aş putea s'o ridic la mare strălucire, dacă aş avea puţini bani. Ceeace va costa statuia mea este îngrozitor de mult, şi aşa de vanitoasă nu sunt, încât aceasta să-mi poată face o bucurie. Doresc din suflet să rămân ca legenda în inimile oamenilor, decât în piatră şi marmoră, rece, străină şi indiferentă . . ."

Din aceste câteva pregnante pasagii din scrisorile Carmen Sylvei, se poate deosebi cu uşurinţă concepţia despre viaţă, dragostea de neam şi linia creştină a primei noastre regine. Mergând perfect pe linia intereselor neamului românesc, Carmen Sylva a avut — în orice moment — linia creştină drept far călăuzitor.

G. T.

Mântuirea prin suferinţă

împacă apoi nespus de bine psihologia omului şi situaţia alarmantă de astăzi.

Noi credem că oamenii nu se conduc numai după raţiune şi nu găsesc soluţia potrivită pentru problemele impuse de viaţă într'o simplă înlănţuire de silogisme. De multe ori am putut constata, că un stat rezolvă anumite probleme considerate insolubile, numai atunci când se află în stare de războiu. S'ar părea că războiul, mai mult decât legile raţiunii pure, ar avea virtutea de a trezi instinctul de conservare, care concentrează toate forţele într'o singură direcţie, ţinând astfel în frâu interesele egoiste şi particulare. Constatăm acest fapt, nu pentru a face o apologie a războiului în sine, care rămâne întotdeauna o abdicare dela creştinism, ci pentru a arăta că în soluţia problemelor umane mai intră un alt element indispensabil: suferinţa. Dealtfel nu putem uita că Isus Hristos a săvârşit opera de răscumpărare a lumii prin suferinţă şi prin sânge.

În acest sens, ora 25-a, a disperării fără leac şi a sfârşitului, n'ar fi altceva decât măsura împlinită a suferinţei, care poate trezi energiile spirituale şi da imbold pentru deslegarea singurei probleme esenţiale: salvarea valorilor umane. În limbaj creştin, am putea situa această oră în săptămâna patimilor care premerge învierii, ori în spre revărsatul zorilor, la a „patra strajă" din noapte, când Mântuitorul se apropie nevăzut, călcând peste valuri. Chiar de s'ar întâmpla ca lumea să se cufunde în viitorul apropiat într'o perioadă de barbarie încă şi mai cumplită, în consumarea acestei jertfe ispăşitoare am întrezări impulsul decisiv pentru întoarcerea **Fiului rătăcit** la casa părintească părăsită.

Conflictele mărunte ale politicei din exil, primatul ambiţiilor înguste asupra idealului naţional comun, arată cu prisosinţă că n'am suferit încă destul şi mai ales că n'am înţeles rostul acestor suferinţe. Tragedia noastră actuală constă în deosebi în nesimţirea cu care am trecut peste greutăţile acestor ani, fără să scoatem nici o învăţătură pentru ziua de mâine.

De aceea în ora actuală — a mântuirii prin suferinţă — speranţele noastre se îndreaptă spre cei din Ţară, care au ajuns mai departe decât noi pe calea mântuitoare a Crucii.

FLAVIU POPAN

ECUMENICITATE

PRELIMINARII

întâlnim expresia la S. Atanasie cel Mare (scrisoarea către episcopii africani, sec. IV): „Conciliul dela Niceea — spune sfântul — a pacificat lumea întreagă (pasa i oikouméni)". Un conciliu care pacifică lumea întreagă (i oikouméni) merită, desigur, atributul de „ecumenic". Autoritatea Conciliului II, ţinut la Constantinopole în 381, fiind pusă în discuţie de către Latini, un conciliu ţinut tot la Constantinopole, un an mai târziu (382), trimite Latinilor un exemplar al decretului dogmatic promulgat de Conciliul dela 381, pe care îl numeşte acum, explicit, ecumenic (oikoumenikós).

Evoluţia sensului termenului „ecumenic"; confuzia făcută între el şi celălalt termen de sens înrudit: „catolic"; practica frecventă a metatesei sensului acestor doi termeni, dar mai pre sus de toate necesităţile de ordin polemic au dus la teorii despre ecumenicitate tot mai inacceptabile. Ţinem să precizăm că autorii acestor teorii nu se chiamă nici Ioan Damaschinul, nici N. Cabasilas, nici Petru Movilă, nici Grigore Dascălul; ci se chiamă: A. Homiakov, S. Bulgakov, Hr. Andrutsos, H. Papadopulos, N. Milaş, Şt. Ţancoff, Dragomir Demetrescu, ori T. M. Popescu. (Ca să numim doar pe câţiva dintre ei). Stufişul acestor teorii nu e chiar aşa de bătrân. Cam de vreo 100 de ani încoace teologii — şi filosofii — se muncesc să îmbrace realitatea în haina unor teorii care nu au fost croite pe măsura ei. Şi de aceea haina pleseşte, la cea dintâi forţare mai serioasă. Căci faptele nu se lasă escamotate.

Pentru a putea înţelege prin ce se defineşte sinodul ecumenic există o singură cale: examinarea atentă, răbdătoare şi respectuoasă a realităţii faptelor. O vom face, împreună, în numerele viitoare ale ÎNDREPTARULUI.

GEORGE RACOVEANU

DISTINGUO

La baza consideraţiunilor făcute de presa noastră din exil cu privire la atitudinile diferite ale celor două Biserici româneşti (ortodoxă şi unită) faţă de regimul comunist, stă de obiceiu, un fals raţionament. Cultivarea lui nu poate fi nimănui de folos. Dimpotrivă. Deaceea socotim că e bine să ne oprim puţin asupră-i.

Se pleacă, anume, dela afirmaţia — valabilă — că adevărata Biserică a lui Hristos nu face pace cu diavolul şi cu slugile lui; că adevăraţii reprezentanţi ai Bisericii preferă temniţa şi moartea, lepădării de credinţă. Dela această afirmaţie, cu caracter general, se trece la fundarea uneia cu caracter particular; episcopii Bisericii româneşti unite cu Roma zac în închisori şi mor în închisori; sute de preoţi şi mii de credincioşi uniţi au fost aruncaţi în temniţe; în această vreme, niciun episcop al Bisericii ortodoxe nu e închis; preoţii de mir, călugării, călugăriţele şi credincioşii ortodocşi sunt lăsaţi în pace, la treburile lor. Deci! . . .

Judecata aceasta e incomplectă. Se uită că cele două Biserici surori nu au fost supuse la aceeaşi încercare, spre a se putea trage concluzii valabile pentru amândouă.

a) Se trece cu vederea un fapt esenţial: că uniţilor li s'a dat poruncă să se rupă de Roma şi să treacă la Biserica ortodoxă.

b) Ortodoxilor — pentru socoteli pe care le ţine numai Iosif Vissarionovici (şi pe care le putem bănui şi noi) — nu li s'a poruncit să se lepede de ortodoxie şi să treacă, să zicem . . la metodism.

Ce s'a întâmplat cu uniţii? În faţa poruncii şi a groazei care a urmat poruncii, unii clerici s'au lepădat. Alţii — cei mai mulţi — nu s'au plecat: au preferat temniţa, ori ascunzătoarea, cu toate primejdiile ei. La fel poporul credincios: unii s'au lepădat, alţii nu. Ce au făcut episcopii uniţi? Niciun episcop nu s'a lepădat de Roma.

Ce s'ar fi întâmplat, acum, dacă slugile lui Stalin şi stăpânii ţării româneşti ar fi aplicat Bisericii ortodoxe aceeaşi măsură; dacă, adecă, i-ar fi poruncit să se lepede de credinţa în care stă şi să treacă la alta mai . . . progresistă? Poate crede cineva că toţi episcopii, toţi preoţii, toţi călugării şi tot poporul ortodox român ar fi dat ascultare poruncii? Noi nu putem crede. Fără îndoială că o parte a clerului s'ar fi supus. Tot aşa o parte a poporului. Cei mai mulţi şi cei mai buni ar fi ales însă calea pe care au ales-o fraţii lor uniţi cu Roma. Din acest punct de vedere n'ar fi existat deosebire între cele „două strane" ale Bisericii lui Hristos din ţara românească. A crede altfel, însemnează a fi nedrept; şi aducător de ofensă naţiei.

Şi totuşi o deosebire există între cele două Biserici.

Se ştie că niciun episcop al Bisericii unite nu s'a plecat „nebunei porunci".

Ce s'ar fi întâmplat, în situaţie identică, cu membrii Sinodului cârmuit de Gheorghiu-Dej?

Vasile Alexandri (de mare actualitate în R. P. R.) voind să preamărească, într'una din poeziile sale epice, generozitatea unui viteaz moldav, spune: „braţul ce nu dă moarte când poate, multe poate!" Aplicând, pe dos, versul lui Alexandri, putem spune despre patriarhul Iustinian (şi tot aşa despre ucenicii lui): un arhiereu care poate face ce face Iustinian astăzi, multe poate! Poate orice. Putem afirma fără teamă de a fi nedrepţi, că, dacă Iosif Vissarionovici le-ar cere (prin Ana Pauker, ori prin Gheorghiu-Dej) să treacă la altă credinţă, mai scuturată de „obscurantism", unii dintre membrii Sinodului Bisericii ortodoxe din R. P. R., pentru a-şi salva situaţia materială şi stricăciosul trup, ar trece . . . cu mânile'n şolduri . . .

Vedeţi, aci e deosebirea. Şi aci durerea noastră, a ortodocşilor. Căci episcopii Bisericii româneşti unite sunt aleşi de cineva şi după anumite criterii, care nu au nimic comun cu bălţoaca politicească; cei ai Bisericii ortodoxe, de altcineva şi după alte criterii. Iar acest cineva — în cazul ortodocşilor — se chiamă partidul politic, iară criteriul: devotamentul faţă de partidul politic. De unde: nevrednicia arhierească. Deaceea ÎNDREPTAR „ceartă" pe aceşti episcopi; dar nu înţelege să nedreptăţească Biserica ortodoxă. Fiindcă nu pentru a spori nedreptatea şi confuzia şi pentru a promova desbinarea apare această foaie.

Ci pentru a deschide lumii ochii asupra pricinilor care cultivă prejudecată, viclenia şi prostia; şi sapă şanţ de despărţire între fraţi.

G. Racoveanu

DIFERENŢĂ

Universul publică „chemarea" patriarhului Iustinian adresată poporului român pentru a susţine lupta „pentru pace" a poporului corean:

«Strigă **răzbunare** la cer suferinţele acestui popor erou şi martir. Fără asemănare sunt nelegiuirile răufăcătorilor americani şi tot omul credincios se ridică, **cu mânie** şi **blestem** contra asasinilor invadatori. Sfântă este lupta poporului corean!».

Pe care „chemare" arhimandritul **Valerian Zaharia** o comentează, la faţa locului, aşa:

„Îndemnul S. S. Patriarhului porneşte din datoria pe care o are fiecare ierarh creştin de a sări în ajutorul celui căzut între tâlhari" . . . „Condamnând aspru şi **cu ură** pe agresorii americani, S. S. Iustinian arată care e datoria oricărui credincios".

Apoi dă lovitura: **„Ce diferenţă între atitudinea S. S. Patriarhului Iustinian şi atitudinea Papei Piu XII!"** . . .

Iată, însfârşit, o vorbă de om cu mintea toată! . . .

ger

La voce della cristianità

I profughi romeni — senza distinzione di confessione religiosa — che sono andati in pellegrinaggio per l'Anno Santo a Roma, hanno salutato con entusiasmo il Santo Padro nelle indimenticabili udienze di Mercoledi e di Sabbato.

In questo mese di Marzo celebriamo il XII anniversario della Sua elezione e incoronazione sulla Sede di Pietro. Chi ha seguito in questo tempo — cosi tormentato specialmente per i profughi — la sua parola, ha potuto trovare in essa tutta l'angoscia e le speranze del mondo cristiano. La voce del Papa è la voce della cristianità cosciente, perche è l'espressione fedele del pensiero di Dio presente nel cuore degli uomini di „buona volonta".

Uniti a questi uomini rinnoviamo oggi il nostro devoto omaggio.

ÎNDREPTAR

MEREU ARESTĂRI

Profesorul Iosif Frollo şi Msgr. Schubert dela catedrala din Bucureşti au fost arestaţi. Aceeaşi soartă au avut-o câteva călugăriţe de la Notre Dame de Sion, fiind surprinse pe când dădeau lecţii de catechism unor copii.

G. St.

CLĂTITE CU DULCEAŢĂ

În **România Liberă**, din 31 Ianuarie 1951, Ioachim Botez publică un reportaj asupra vizitei făcute de el la un cămin muncitoresc din cartierul Grant. Îl întâmpină conducătoarea **Sonia Romanciuk** (săbăreancă!) „cu şorţ alb ca lebăda". (Vorba „Săbărelului": albe ca lebedele; te-apucă frigurile!). E vremea prânzului. Reporterul ne asigură că „hrana zilnică de fiecare om este de 7000 calorii". Aşa se explică temperamentul focos al celor din ţară.! Soldaţii americani primeau, în vremea războiului, cam 6000 calorii). Să-l lăsăm, însă, pe Botez să spună tot ce are de spus:

„La cantina din curte, meşterul lucrător Willy (oltean din Debreczin n. n.) întocmai ca un scamator (scăpare de condeiu! n. n.) zvârle în aer cercuri rumene şi le prinde pe dos în tigaia încinsă. Prepară desertul: **clătite cu dulceaţă.** Lucrătoarele încep a veni la masă. — Mâine le dau numai pasăre! — zice tovarăşul Willy (către tovarăşul Ioachim n. n.). Sala de mâncare ai zice că e o seră: feţe de mese cu pătrăţele albastre şi la fiecare câte o glastră de muşcată". (Putea să scrie că la fiecare pătrăţel era câte-o glastră. Parcă ce! . . .).

Publicându-şi reportajul, Ioachim Botez nu putea bănui că pe altă pagină a aceluiaşi număr al ziarului avea să se publice ceva cu totul prozaic: **înştiinţarea pentru distribuţia făinei** (pentru clătite?), a cărnii „de berbec" (ca să nu fie **de oaie!)** şi a grăsimei (de pasăre, sau tot **de oaie?),** pe bonurile P. 88, B. 17, etc.

Toate bune, numai . . . cum rămâne atunci cu risipa de clătite ale . . . scamatorilor din Bucureşti? (Despre partea „păsărilor" nu e prea mare încurcătura: astea se fură).

ger

LATRO — LATRARE

Studii Teologice, „Revista Institutelor Teologice din Patriarhia Română", citează dintr'o lucrare „în manuscris" a Profesorului Teodor M. Popescu dela Facultatea de Teologie din Bucureşti. Lucrarea este intitulată **„Papolatrie"** (adecă: lătrare în spre Papă!) şi nu s'a tipărit pân'acuma . . . fiindcă nu e încă definitiv „pusă la punct". Bietul T. M. Popescu! Ştim: şi el aşteaptă ziua alungării Moscalilor, ca să-şi pună opul, nu **la punct,** ci **la coş.** Până atunci, însă, face ştiinţă teologică demnă de R. P. R. În numita lucrare nu se sfieşte, de pildă, să scrie că, spre deosebire de Papa, Hristos a umblat desculţ şi a trăit ca un proletar . . .

(Ca şi cum patriarhul Alexei dela Moskwa, ori Iustinian dela Bucureşti ar umbla în ismene, cu capul gol şi descălţaţi!).

ger

AUTO — KEFALICEŞTI

Din iniţiativa „Consiliului Ecumenic al Bisericilor" a avut loc la Salzburg, în ziua de 16 Martie a. c., o conferinţă la care au fost convocaţi reprezentanţii diferitelor Biserici ortodoxe autocefale. Au fost prezenţi vreo 40 de delegaţi din Austria, Germania şi Elveţia. S'a discutat organizarea Bisericii Ortodoxe din ţările din Apus, sub oblăduirea Mitropolitului rus Ştefan, din München. Reprezentantul Bisericii autocefale române la această conferinţă a fost Dl. Maior Gheorghe Florescu.

Fără comentarii!

M.

PORUNCA SFÂNTULUI PAVEL INTERPRETATĂ DE HOŢI

Printre osândiţii la munca silnică în canalul Cernavodă — Constanţa se află şi episcopul romano-catolic al Timişoarei - Pacha. Din pricina bătrâneţei (e trecut de 70 de ani!) şi a slăbiciunii, neputând face «norma» — fără de care nu se capătă pâne, ci biciuire pentru „sabotaj" — credincioşii, împreună - osândiţi, îi dau, pe furiş, mână de ajutor; şi aşa a isbutit pân'acuma să nu moară de tot . . .

G. R.

DELA BRUTAR LA PANIFICATOR

Pornind dela faptul că în Bucureşti există biserica „Manea Brutarul", Ioachim Botez — redactor la toate ziarele din Bucureşti — îşi mărturiseşte scârba sa faţă de brutarii de până la 23 August 1944. Până la această dată, brutarii erau hoţi şi criminali. Dovada: simţeau nevoia „să zidească biserici pentru iertarea păcatelor lor de înşelători ai poporului". Brutarii de odinioară „afară de cei care scoteau franzelele cu lapte pentru cei bogaţi, vindeau pâine prefăcută ca şi firea lor: cu cocoloaşe de făină, coji puse la dospeală ca talpa cismărească, trenţe de saci, cozi de şobolani, greeri!" . . . (Prinurmare, cei ce scoteau „franzele cu lapte pentru cei bogaţi" nu erau tâlhari! Deci ăştia nu zideau biserici). După 23 August, lucrurile se schimbă, cu totul. Mai întâi, brutarilor li se schimbă numele. (Aşa e în revoluţie). Brutar (venind dela **brută)** e cuvânt ofensător dincolo de Perdea. Au fost rebotezaţi, deci. Naşul, şugubăţ, le-a pus nume frumos sunător: **panificatori.** (De-ar fi ştiut conducătorii R. P. R. ului cât de . . . papistăşesc e frumos sunătorul cuvânt! L-ar fi pus la zid pe agentul roman. Şi poate că le-ar fi zis bieţilor brutari, **hlebari).** Brutăriei i s'a zis **institut de panificaţie.** (În mintea poporului de chiaburi denumirea se leagă uşor: pani — ficaţie, ficaţi: durere la ficaţi). Ioachim Botez ne prezintă, în voe, viaţa „panificatorilor" de după liberarea României de libertate. Iată ce constată acest cântăreţ al vremilor noui în trecerea lui pe la institutele brutăreşti din Bucureşti:

„Vizităm dormitoarele: lumină, spaţiu, flori, mese de şah, telefoane. Nu mai e aşadar, ca pe vremea când muncitorul „brutar" dormea după cotlonul cuptorului, unde greerii (mereu greeri! n. n.) cântau de noroc patronului". **(Universul,** din 10 Fevruarie 1951).

Se înţelege că panificatorii aceştia, nefiind oameni păcătoşi, nu au nevoe să zidească biserici. Când toţi Românii vor fi transformaţi precum modelele prezentate nouă de Botez, nu se vor mai zidi biserici pe pământul românesc! Logic!

Din fericire, sunt semne că Dumnezeu nu va îngădui ca neamul românesc să fie, pe calea asta, **mântuit.** De ce? O va afla Ioachim Botez, peste un an, doi de zile.

ger

RELIGIUNILE PĂMÂNTULUI

Populaţia totală a globului: 2 170 000 000.

A. **Creştini: 800 000 000. (37%).**

B. **Necreştini: 1 370 000 000 (63%).**

Creştinii se împart în:

a) romano-catolici: 405 000 000.

b) ortodocşi: 164 000 000.

c) credincioşi ai bisericilor naţionale orientale (Caldeeni, Iacobiţi, Copţi, Abisinieni, Armeni, Malabari): 900 000 000.

d) luterani: 66 000 000; calvini: 13 000 000; anglicani: 32 000 000; non-conformişti: 89 000 000; secte diverse: 20 000 000.

Necreştinii, în:

a) mozaici: 17 000 000; musulmani: 305 000 000.

b) hinduşi: 290 000 000; budişti: 215 000 000; confucianişti: 360 000 000; shintoişti: 35 000 000.

c) animişti: 100 000 000.

Diverşi, sau fără religie: 48 000 000.

Nunţiu Apostolic în Germania

Papa Pius XII a numit pe Arhiepiscop… Dr. Aloysius J. Muench, episcop de Farg… (U.S.A.), Nunţiu Apostolic în Germania. Ziarele germane au consacrat coloane întregi faptului. Ex. Sa este cel dintâi American numit Nunţiu Apostolic. Aprecierile faţă de cel ridicat la o demnitate pe care a îmbrăcat-o Sf. Părinte însuşi, sunt foarte măgulitoare. Sunt amintite, cu acest prilej, cuvintele de grea actualitate, rostite, … de mult, de noul Decan al Corpului Diplomatic din Bonn:

„Wir müssen eine Atombombe machen, ausgefüllt mit der göttlichen Energie der Liebe, und sie auf die Menschheit werfen"!

În ziua de 4 Aprilie Preşedintele Th. Heuss va primi pe noul Nunţiu, care-i va prezenta scrisorile de acreditare.

ŞI-AU SCHIMBAT PĂRUL . . .

Până mai decurând, propaganda comunistă nu uita să . . . pună la stâlp politica „imperialistă" a Vaticanului şi pe „duşmanul poporului" care e Pius XII. Când Papa vorbea de pace, Radio Moskwa dădea sentinţa: „lup în piele de oaie!" Propagandiştii moskoviţi se sbăteau să lămurească pe tovarăşi ca „mâinile Papii sunt pline de sânge" şi că nimeni nu voeşte războiul, afară de bancherii americani şi Vaticanul devenit „instrument mârşav al agitatorilor la războiu".

Dar iată că la al doilea **„Congres Mondial al Partizanilor Păcii",** ţinut în Noemvrie trecut la Varşovia, „partizanii" păcii nu numai că se abţin dela orice atac la adresa Papei, dar îi recunosc până şi **meritul de a fi continuat o veche tradiţie a înaintaşilor săi:** aceea de a munci pentru asigurarea păcii între popoare. Această surprinzătoare atitudine a comuniştilor a fost exprimată solemn în scrisoarea adresată Sfântului Părinte, în 26 Ianuarie 1951, de **F. Joliot-Curie,** în numele Consiliului Mondial al Păcii. În această scrisoare sunt citate înţeleptele sfaturi ale Sfântului Părinte, date în 1939, 1941 şi în 19 Iulie 1950. Mai mult: Consiliul Mondiah al Păcii „constată acordul complet între aceste texte (ale Pontifului Roman) şi rezoluţiile adoptate la Varşovia!" Deaceea „face apel la Sanctitatea Sa pentru a sprijini cu mijloacele pe care le va socoti oportune, propunerile pentru reducerea forţelor armate".

Răspunzând la sus-amintita scrisoare, **E. S. Mons. Montini** îl asigură pe D-l. Joliot-Curie că a prezentat Sfântului Părinte adresa trimisă în numele Congresului Mondial al Păcii. Cităm un fragment din acest răspuns:

«On ne peut que voir avec plaisir reconnu ainsi le fait que le Souverain Pontife s'est toujours prononcé en faveur de la paix, d'une vraie et juste paix.

C'est là un point qui a été nié ou méconnu bien souvent et par beaucoup en ces dernières années: les paroles et les actes du Saint-Père ont même été à ce point travestis, que des organisations puissantes, qui prétendaient cependant travailler pour la paix, ont été jusqu'à tenter d'accréditer dans les masses l'absurde calomnie que le Pape désirait et favorisait la guerre».

Pe marginea acestui schimb de scrisori s'ar putea însemna multe. Însă întrebarea primă este: oare „partizanii păcii" şi-au schimbat odată cu părul şi năravul?

P. C.

RĂŢOIU ANETTA NU PERMITE FRANŢEI . . .

„Ridic glasul meu de protest împotriva măsurilor teroriste ale guvernului francez! Am citit din ziare despre marea samavolnicie a guvernanţilor Franţei, care bătându-şi joc într'un mod josnic de însăşi voinţa oamenilor muncii din propria lor ţară, şi-au dovedit slugărnicia de lachei ai imperialiştilor interzicând în Franţa activitatea F. S. M., F. M. T. D., şi F. D. I. F. Bandiţii de imperialişti americani le-au dat ordin să facă acest lucru . . . Aş vrea ca glasul meu de protest prin care cer cu toată hotărîrea să se pună capăt măsurilor teroriste ale guvernului francez să se facă auzit şi în bârlogul fasciştilor din Washington!". Semnat: **Răţoiu Anetta,** ţesătoare la fabrica „Mistria" din Bucureşti. **(Scânteia,** 6. II. 51.)

Răţoiu Anetta a cetit, aşadar, în ziare: în ziarele din R. P. R. A cetit că în Franţa nu mai merge cu F. S. M. T. F. S. Şi atunci, din curbarul ei curat ca neaua, se răţoeşte spre „bârlogul" fasciştilor din Washington: **nu permite.** Răţoielile ţesătoarei Anetta se publică la gazeta partidului. Ajustoarea Miţa Cataramă… zimboc ia seamă la măcăitul Anettei şi … temperament mai pocnitor, ia şi ea pana, şi aşa se umple gazeta. Scrisul acesta trebue să-l citească sărmanii noştri fraţi, abonaţi din oficiu la gazeta „Scânteia". Vă puteţi imagina suferinţa morală a omului obişnuit să citească numai ce vrea: să aleagă, nu să înghită"!

Noi, cei din libertate, putem da slavă lui Dumnezeu că nu ni se trimite acasă scris românesc vrednic de pana Anei Răţoiu.

ger

ÎNDREPTAR apare odată pe lună. Redacţia şi Administraţia: Dr. Flaviu Popa, München 5, Kapuzinerstraße … DEUTSCHLAND, US-ZONE.